

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ГОЛОВНИХ ПОДІЙ
У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ Й КУЛЬТУРИ, ОПРИЛЮДНЕНИХ
ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ**

у січні 2017 р.

Укладач:

***Годецька Т. І.**
завідувач сектору аналітичної
інформації відділу наукової
реферативної та аналітичної
інформації у сфері освіти ДНПБ
України ім. В.О. Сухомлинського*

У січні 2017 р. національними засобами масової інформації оприлюднено актуальну й важливу інформацію у сфері освіти, науки й культури.

ВИЗНАННЯ ДОКУМЕНТІВ ПРО ВИЩУ ДУХОВНУ ОСВІТУ

За матеріалами:

-тижневика «Освіта» № 1-2 від 4-11 січня 2017 р., с.5.;

- освітнього порталу «Osvita.ua»:

<http://pedpresa.ua/175696-u-mon-vruchyly-svidotstva-pro-derzhavne-vyznannya-dokumentiv-pro-vyshhu-duhovnu-osvitu.html>

Перші свідоцтва про державне визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання, виданих вищими духовними навчальними закладами було вручено 20 грудня в залі Колегії МОН під час урочистої церемонії. В урочистостях також узяли участь члени комісій із державного визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання, виданих вищими духовними навчальними закладами, представники релігійних організацій України, члени Громадської ради з питань співпраці з церквами та релігійними організаціями при МОН, випускники вищих духовних навчальних закладів. Рішення щодо визнання 106 документів про вищу духовну освіту, 5 документів про присвоєння вчених звань, а також 9 дипломів про присудження наукових ступенів було ухвалено у вересні цього року.

Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич наголосила про те, що держава мала борг перед богословською освітою, адже є очевидним, що духовна освіта, якщо вона відповідає чинним критеріям, цілком заслужено має визнаватися державою. Вона також зазначила, що Україна – єдина держава, яка визнає не лише документи, видані після ухвалення цього рішення, а й раніше видані дипломи духовних навчальних закладів. Для цього було створено Комісію з державного визнання документів про вищу духовну освіту, на розгляд якої надійшло 308 справ.

Олег Шаров, голова Комісії з державного визнання документів про вищу духовну освіту зазначив, що під час засідань комісії ми мали можливість переконатися в тому, що вища духовна освіта в Україні проводить підготовку і дає рівень освіченості, що цілком відповідає високим вимогам, які ставить українська держава. Хотів би відзначити також позитивний досвід співпраці з представниками різних релігійних центрів у складі нашої комісії, завдяки яким було можливо оперативно та якісно розглянути всі питання, пов'язані з визнанням документів про вищу духовну освіту.

ЛАУРЕАТИ ОСВІТИ 2016 РОКУ

*За матеріалом тижневика «Освіта»
№ 1-2 від 4-11 січня 2016 р., с.б.*

У номері представлено цікавий психолого-соціологічний портрет 2016-го освітянського року в подіях і особах. У порівнянні з попередніми роками в ньому зменшилося кількість імен педагогів-практиків, а побільшало імен освітян-управлінців: директори шкіл, завідувачі управліннями освіти, декани, ректори. Поменшало серед номінантів педагогів-практиків,

Зокрема, Ларису Березівську, директора Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського НАПН України за цикл публікацій з проблем зберігання та вивчення наукового об'єкта визнано кращим освітянином року, лауреатом відзнаки «Залиш мені в спадщину думку найвищу».

ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

За матеріалами:

-тижневика «Освіта» № 3-4 від 18-25 січня 2017 р., с.1.;

- офіційного веб-сайту МОН України:

<http://mon.gov.ua/usi-novini/novini/2017/01/23/liliya-grinevich-v-londoni-z-prezentacziyu-%E2%80%9Cnush-rozrobka-politiki-dlya-rozvitku-talantiv%E2%80%9D/>

Під час виступу на Світовому освітньому форумі в Лондоні Міністр освіти і науки України Лілія Гриневич наголосила, що освітня система України має інструменти, що дають дітям успішно розвинути свої таланти,

але їх недостатньо, щоб досягнути до кожної дитини, тому країна розпочинає масштабну освітню реформу.

Міністр зазначила, що Україна традиційно має систему установ позашкільної освіти, які фінансуються з державного і місцевих бюджетів. 10% дітей, які беруть участь в діяльності після школи, відвідують українську «Малу академію наук». Молоді українські дослідники вже отримали понад 160 патентів на винаходи в області комп'ютерних, технічних і природничих наук, а також у фізиці і астрономії.

Вона наголосила, що досвід Малої академії наук є унікальним для світу і одним із найефективніших українських інструментів для виявлення і підвищення талантів серед молоді. Однак, цього недостатньо, «нам все ще потрібно знайти більш ефективні способи, щоб забезпечити кожній дитині в Україні можливості розвивати всі свої таланти і здібності».

Міністр зазначила, що для того, аби дати шанс кожній дитині успішно розвинути свої таланти, Україна має перезавантажити свою систему середньої освіти, адже саме вона може вплинути на долю практично кожної дитини. Нам необхідно зробити так, щоб наші вчителі мали статус і повагу, розуміли важливість їх ролі. Нам необхідно перезавантажити нашу систему підготовки вчителів, щоб виростити нового українського педагога, який цінує кожного учня і відкритий до найбільш ефективних форм навчання. Нам потрібно перетворити школу в дивовижну подорож у невідоме, де навчання рухає природна цікавість, а життєві навички дитини розвиваються поряд з талантом дитини та її природними здібностями. Іншими словами, нам потрібна Нова українська школа.

Важливим інструментом освітньої реформи має стати відкриття освітньої онлайн платформи, де будуть зібрані освітні матеріали не лише для вчителів та дітей, а й для кожного громадянина України. Платформа має стати не тільки ресурсом для взаємодії та обміну передовим досвідом, але також буде забезпечувати рівний доступ до безкоштовної освіти для тих дітей, які залишаються на окупованих і анексованих територіях, а також учнів з віддалених сільських районів і учнів з особливими потребами.

“В цей час ми шукаємо партнерів для спільного фінансування цієї ініціативи, і ми хотіли б запросити до співпраці усіх, хто має відповідний досвід і знання”, – додала Міністр.

Підбиваючи підсумки Лілія Гриневич підкреслила, що Нова українська школа є однією з основних політичних реформ в майбутньому. Вона має забезпечити інвестиції в розвиток людського капіталу заради інноваційного зростання країни і самореалізації кожної людини.

Лілія Гриневич наголошує, що школа може підрізати крила, якщо система орієнтована на середній результат. Школа повинна пропонувати різноманітні можливості для розвитку особливих талантів у людей, знаходити, в чому вони можуть бути успішні, і підготувати до життя у світі, що постійно змінюється. Школа також має пильно слідкувати за глобальними тенденціями і змінами, в іншому випадку ми ризикуємо підготувати учнів до світу, якого вже не існує.

STEM-ЛАБОРАТОРІЇ В МІКРОАВТОБУСАХ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 1 від 16 січня 2017 р.,
с. 6;

- освітнього порталу «Osvita.ua»:
<http://pedpresa.ua/175318-ukrayinska-uchytelka-pretendent-na-1-miljon-global-teacher-prize.html>

Учителька Кропивницької гімназії імені Тараса Шевченка потрапила у рейтинг 50 найкращих педагогів світу за рейтингом [Global Teacher Prize](#). Їх обрали з 20000 претендентів із 179 держав. Ганна Дудіч стала єдиною представницею України у фіналі. У профілі йдеться, що її підхід у викладанні базується на учнівських проектах та застосуванні новітніх технологій, зокрема системи Google Class.

Анна Дудіч налагоджує стосунки з іноземними партнерами, будучи одним із керівників програми STEM, координатором eTwinning, вона має статус Microsoft Expert Educator та була вчителем року в Україні.

Українська освіта потребує нових ідей, — стверджує Ганна Дудіч. — По-перше, треба «прив'язати» знання до життя. Адже часто діти не розуміють, як отримані у шкоді знання застосовувати на практиці. Тож у пригоді стає проектне навчання, яке допомагає вирішувати справжні життєві проблеми. Робота в парі та групі, пошук і аналіз інформації, критичне мислення, використання сучасних засобів навчання — це все навички XXI століття, які зроблять наших дітей успішними. Наприклад, сьогодні ніхто не вчить уміння працювати віддалено. А чимало професій у світі — це віддалена робота, робота онлайн.

Г. Дудіч наголошує, що цей конкурс підтримали найвпливовіші люди планети. Наприклад, минулоріч до привітального слова долучилися принц Уільям, Біл Клінтон, віце-президент США Джо Байден, а оголошував переможця папа римський Франциск. Ці імена, ясна річ, свідчать про високий рівень змагань. Переможцю ж вручають мільйон доларів на втілення власного освітнього проекту.

Щодо мого проекту — я хотіла б обладнати в невеликих мікроавтобусах STEAM-лабораторії, де знаходились би декілька комп'ютерів, мобільний інтернет, можливо, телескоп, документ-камери... Ми могли б подорожувати з усім цим обладнанням сільською місцевістю, відвідувати школи і долучати дітей до STEAM-освіти. Ця ідея актуальна, особливо в контексті децентралізації, яка відбувається в Україні.

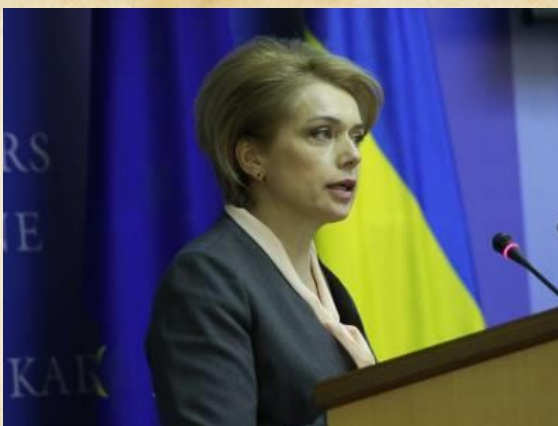
Таке навчання було б цікавим і для дітей, і для вчителів. Вони побачили б, що можна вчити по-новому, цікаво.

Найкращого вчителя в світі визначають за такими критеріями:

- визнання досягнень учителя (в класі і за його межами) учнями, колегами, громадськістю. Це мають бути не просто схвальні відгуки, а конкретні справи: участь у наукових проєктах і громадських організаціях, навчальні досягнення учнів тощо;
- використання інновацій, методики викладання, що в результаті сприяють поліпшенню знань учнів;
- кількість учнів, які за прикладом педагога обрали професію вчителя. А цьому має передувати робота з профорієнтації – написання статей, блогів, співпраця зі ЗМІ, участь у соціальних медіакампаніях, конференціях – те, що може сприяти підвищенню статусу освітянина в суспільстві;
- досягнення конкурсанта, що можуть претендувати на унікальні моделі передового досвіду для вчительської професії, а саме – визнання досягнень через засоби масової інформації, громадські нагороди тощо;
- діяльність із поліпшення доступу до якісної освіти для дітей з усіх верств суспільства;
- крім того, важливим є і те, якою мірою учні підготовлені до життя в глобалізованому світі, де вони зустрічатимуться з людьми різних релігій, культур і національностей. Тут береться до уваги співпраця з навчальними закладами інших країн, участь у програмах обмінів тощо.

АУДИТ СИСТЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ УКРАЇНИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 1 від 19 січня 2017, р. с. 1, 8;

- офіційного веб-сайту МОН України:

<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2016/12/20/mon-kazhe-%C2%ABtak%C2%BB-usim-klyuchovim-mesedzham-evropejcziv-za-rezultatami-nezalezhnogo-auditu/>

Наприкінці минулого року у столиці презентували звіт про результати аудиту науково-інноваційної системи України з використанням інструментів програми «Горизонт-2020».

Він має на меті допомогти Україні покращити свою діяльність у сфері наукових досліджень і інновацій. Рекомендації розробила група експертів і

посадовців з восьми держав-членів ЄС на прохання Міністерства освіти і науки

Міністр освіти і науки Лілія Гриневич під час виступу на презентації звіту про результати аудиту науково-інноваційної системи України з використанням інструментів програми «Горизонт-2020» наголосила, що Ключові меседжі європейських експертів дають важливий аргумент у полеміці з тими людьми в системі української влади, які не розуміють значення науки, розцінюють її виключно як витратну сферу, де можна проводити чергові бюджетні скорочення. Про це заявила

Вона наголосила, що українська відповідь на 7 ключових меседжей європейських експертів для українського Уряду – однозначно «Так»: частина з цих рекомендацій уже виконується, інша – обов'язково має бути зроблена.

Зокрема, йшлося про такі ключові меседжі Звіту:

1. Науково-технологічна та інноваційна система України потребує сміливої реалізації амбіційних реформ, спрямованих на підвищення її ефективності та впливу. Ці реформи мають спиратися на твердий намір Уряду виконати свої зобов'язання щодо збільшення фінансування цієї системи.

2. Країна повинна «внести інновації у свій шлях до зростання», розробивши міжвідомчу Стратегію розвитку науково-технологічної та інноваційної системи.

3. Наука в Україні повинна забезпечувати переваги та вигоди для суспільства та економіки.

4. Потрібно терміново ухвалити необхідні для визначення пріоритетних завдань України в науково-технологічному та інноваційному секторі рішення. Їх вироблення має спиратися на передовий світовий досвід.

5. Установи, принципи фінансування та процедури функціонування у науково-технологічному й інноваційному секторі потребують докорінної інституціональної перебудови.

6. Україні слід упевнено рухатися на шляху інтернаціоналізації та відкриття світові її науково-технологічної та інноваційної системи.

7. Уряд та академічне й інноваційне співтовариство зобов'язані взяти на себе відповідальність та інформувати суспільство про розпочаті реформи науково-технологічної та інноваційної системи та їхні позитивні результати для країни.

Лілія Гриневич зазначила, що особисто готова підписатися тут під кожним словом. Більше того, якщо йдеться про науково-технологічну сферу, передумови для втілення необхідних реформ уже закладено новим Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», над імплементацією якого сьогодні працює і міністерство, і вся наукова спільнота. Складніша ситуація з інноваційною сферою, де відповідальність сьогодні розмито між кількома відомствами. Але ми сподіваємося, що інструмент Національної ради з питань розвитку науки і технологій, який запрацює наступного року, дасть потужний позитивний імпульс саме тут.

Ще одна рекомендація стосується дуже важливого для української науки питання. Хоча загалом в Україні виходить майже 200 тис. наукових

публікацій на рік, однак «видимими» для світової спільноти є менше 10 тис. статей у міжнародних наукометричних базах Scopus і Web of Science. Самі науковці називають більшість наших журналів «мурзилками».

МОН уже з 2008 р. послідовно вимагає для всіх конкурсів і наукових звітів саме публікацій у реферованих журналах. Така політика дала свої результати: якщо 8 років тому в Україні було 16 реферованих наукових журналів, то тепер їх уже 65. Водночас маємо багато нічого не вартих видань без жодної процедури рецензування, які читають тільки їхні автори.

Ми однозначно підтримуватимемо перетворення більшості наших наукових журналів на англomовні й реферовані. Робитимемо це різними шляхами — від запровадження відповідних вимог для конкурсів та звітів і до співпраці з компаніями «Елсевір» та «Томсон-Рейтерс» (з обома МОН має підписані меморандуми).

Міністром було наголошено, що науково-технічна та інноваційна система України потребує сміливої реалізації амбіційних реформ, спрямованих на підвищення її ефективності та впливу. Ці реформи мають спиратися на твердий намір уряду виконати свої зобов'язання щодо збільшення фінансування. Цільовий показник державних витрат на дослідження та розробки у розмірі 1,7% ВВП, визначений новим Законом про наукову та науково-технічну діяльність, попри невисоку вірогідність його швидкого досягнення, має залишатися незмінним і сприяти підтримці проектів, включених до порядку денного реформ у науково-технічному та інноваційному секторі.

ІТ-ОСВІТА

*За матеріалом офіційного видання
МОН України «Освіта України» № 1 від
19 січня 2017, р., с. 10-11.*

Інформатизація всіх предметів шкільної програми, залучення до викладання у школах і ВНЗ найкращих фахівців, підтримка з боку ІТ-бізнесу – такою є ідеальна картина організації ІТ-освіти, яка забезпечувала б фахівцями, готовими до роботи в галузі.

Чи зможе українська ІТ-освіта повторити успіх вітчизняної ІТ-сфери, наприкінці минулого року дискутували учасники щорічної конференції «Синергія: ІТ-освіта та ІТ-бізнес», організованої Асоціацією «ІТ України». Бачення шляхів розвитку підприємцями, чиновниками та педагогами

різнилося, та жодних сумнівів стосовно того, що «бігти вдвічі швидше» потрібно було ще вчора, зібрання не мало.

Голова Комітету Верховної Ради з питань інформатизації та зв'язку Олександр Данченко наголосив, що ІТ-галузь є локомотивом української економіки і має рухатися ще швидше, Хоча потрібно перестати говорити «ІТ-галузь» – на часі «цифрова економіка», не відокремлена від ІТ. Від сировинної економіки необхідно переходити до економіки знань – через інноваційні, технологічні галузі. А ІТ-освіта має бути номером один. Депутат навів приклад Китаю, де нещодавно побувала українська делегація: у пріоритеті в країні, економіка якої за ВВП посідає друге місце у світі після американської, – ІТ-інновації. І одним з останніх досягнень Піднебесної став запуск найдовшої у світі лінії захищеного квантового зв'язку. «У Китаї немає мінекономіки – у них міністерство цифрової економіки, – підкреслив Олександр Данченко. – І вчителя інформатики в китайській школі немає: цього навчають усі вчителі».

Тарас Кицмей, президент Асоціації «ІТ України», співзасновник SoftServe – однієї з найбільших аутсорсингових компаній в Україні зазначив, щоб активно конкурувати на глобальних ринках, сьогодні ми мусимо накопичувати й систематизувати досвід: неможливо, приміром, бути конкурентним у фінансовій індустрії, не маючи відповідної практики».

Як і Олександр Данченко, Тарас Кицмей вбачає велику загрозу у відтоку здібних абітурієнтів, яких європейські країни заохочують зниженою платою або ж узагалі безкоштовним навчанням. На його думку, щоб побудувати нову систему ІТ-освіти, необхідно втримати у країні талановиту молодь та реформувати кадрову політику українських університетів.

Володимир Віталійович Грабко, ректор Вінницького національного технічного університету, зауважив, що останніми роками кардинально змінилася система не лише навчання, а й життя. Тому має бути абсолютно інший підхід до підготовки будь-яких фахівців. Хочемо ми того чи ні, ІТ проникає в усі сфери життя – механіку, будівництво, менеджмент, не кажучи вже про автоматизацію. Тепер усюди з'являються smart– і grid-системи, що потребують спеціалістів широкого профілю. Світові аналітики стверджують, що за 10–15 років з'явиться близько 60% нових професій, а частина наявних відіме. На цьому тлі ми повинні готувати не просто фахівців у галузі ІТ, а й тих, хто працюватиме із «залізом» у будь-якій сфері: якщо це автомобілебудування – вони повинні знати автомобільну електроніку, для сільського господарства потрібні системи управління дронами...

Перший заступник міністра освіти і науки Володимир Ковтунець зазначив, що у бізнесу й освіти різні цілі. Освіта має дати молодій людині фундаментальну підготовку, яка дасть змогу триматися на ринку праці впродовж тридцяти років, забезпечить можливість освоювати й розробляти нові технології. А бізнесу здебільшого потрібна людина, яка буде працювати сьогодні. Заступник міністра наголосив, що ключова лінія міністерства така: всю вищу освіту, крім академічної, що стосується фундаментальних наук, переорієнтувати на потреби ринку праці. Отримавши диплом, людина має бути достатньо підготовленою, щоби без додаткового навчання сісти на

робоче місце. Політика МОН збігається з інтересами української економіки, ми допомагатимемо ІТ-галузі підійти ближче до вищих навчальних закладів і спонукати їх працювати в інтересах економіки.

ГОТУЙМО НОВИХ КОРОЛЬОВИХ І СІКОРСЬКИХ

За матеріалами

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 1 від 19 січня
2017, р., с. 14;

- офіційного веб-сайту Дитячої
інжинірингової школи «Brains and Hands»:
<http://liko-school.kiev.ua/>

Світ нині стрімко змінюється, і змагатися у перспективності та популярності з айтішниками невдовзі зможуть сучасні інженери, здатні створювати інноваційну продукцію. Завдання освіти ж – йти в ногу з часом, зокрема – орієнтуватися не на наявний, а перспективний попит ринку праці. А також – активно впроваджувати сучасну профорієнтаційну роботу. І такі заклади вже є, один із них – Дитяча інжинірингова школа «Brains and Hands», яка нещодавно почала працювати у столиці. Тут навчають критичному мисленню, робототехніці, програмуванню, а чи не найголовніше – 3D-моделюванню та майструванню.

Під час відкриття закладу заступник міністра освіти і науки Павло Хобзей зауважив, що профіль цієї школи – вкрай важливий. Ми не хочемо бачити Україну ресурсною державою, вона завжди славилася талантами в інженерії й науці, Ми запускаємо космічні кораблі, виготовляємо авіаційні лайнери, танки. Тож потрібно готувати інноваторів, які створюватимуть нові речі, патентуватимуть їх і продаватимуть світу власну продукцію. Треба знаходити і розвивати дитячі таланти – готувати для нашої країни нових Корольових і Сікорських.

На думку заступника міністра, нині потужна інноваційна інженерна освіта не може бути масовою з кількох причин: потрібно мати сучасну матеріально-технічну базу, новітні лабораторії, обладнання і людей, які можуть працювати із сучасними технологіями і навчати цьому дітей. Сьогодні лідером у цій сфері в нас є МАН, наприклад, ми нещодавно нагороджували переможців, які запатентували власні винаходи. Але для такої великої країни, як наша, такий рух повинен бути набагато ширшим, потужнішим.

Директор інжинірингової школи «Brains and Hands» Роксолана Левицька наголосила, що у закладі ми навчаємо дітей бути не лише користувачами чужих продуктів, а й показуємо, що вони самі можуть творити. На основі перевірених методик створили власну програму навчання. Наша гордість – лабораторія креативності, заняття в якій допоможуть дітям стати впевненішими у собі, міркувати над власними винаходами. Нині у інжиніринговій школі займаються 45 дітей, найменшому з них – п'ять з половиною років. Дивлячись на них важко повірити, що ці діти опановують те, про що багато дорослих й гадки не мають.

Дев'ятирічна Мілана Потьомська наголосила, що дуже подобається «малювати» 3D-ручкою: замість чорнил вона використовує гарячий пластик, який застигає при кімнатній температурі. Завдяки цьому такою ручкою можна створювати тривимірні моделі, різні вироби для дому.

Роксолана Левицька зауважила, що інженерія сьогодні – найзатребуваніший напрямок у світі, у цій сфері катастрофічне не вистачає фахівців. А якщо людина – не тільки інженер, а ще може програмувати і створювати власними руками, вона знайде собі роботу будь-де.

Вочевидь, для того, щоб Україна стала потужною країною, яка продукує успішні інженерні та програмні рішення й створює власні конкурентоздатні продукти, необхідний якісний «стрибок» освітньої й просвітницької діяльності. Матимемо надію, що яскраві приклади такої діяльності, особливо для дітей шкільного віку, не будуть поодинокими.

КОМІТЕТ РЕКОМЕНДУЄ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 2 від 23 січня
2017, р., с. 6;

- офіційного веб-порталу ВР України:
<http://www.rada.gov.ua/news/Novyny/139578.html>

Під час засідання Комітету з питань освіти і науки за участі представників уряду ухвалено важливі рішення щодо навчання дітей з особливими потребами. До заходу долучилися заступники міністра освіти і науки Володимир Ковтунець та Максим Стріха, Уповноважений Президента України з прав людей з інвалідністю Валерій Сушкевич, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Аксана Філіпішина, представники Національної академії наук та національних галузевих наук, а також представники громадських організацій із захисту прав осіб з інвалідністю.

Стосовно питання щодо забезпечення спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з особливими освітніми потребами навчальною літературою, якій надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Усі учасники засідання наголосили на неприпустимості таких формулювань, що «таврують» дітей, принижують честь і гідність учнів з особливими потребами, можуть призвести до конфліктів в учнівському середовищі та фактично знищують саму концепцію інклюзивної освіти.

За результатами обговорення Комітетом ухвалено рішення:

1. Акцентувати увагу Міністерства освіти і науки України в частині забезпечення навчальними посібниками спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з особливими освітніми потребами.

2. Звернутися до Кабінету Міністрів України з проханням дати доручення щодо проведення службового розслідування стосовно порушення законодавства під час надання грифів Міністерства освіти і науки України навчальній літературі для дітей з особливими потребами; центральним органам виконавчої влади під час розроблення нормативно-правових документів та навчально-методичного забезпечення для загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з особливими освітніми потребами використовувати термінологію відповідно до офіційного перекладу Конвенції про права осіб з інвалідністю.

3. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України вилучити у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з особливими освітніми потребами навчальну літературу, назва якої не відповідає термінології Конвенції про права осіб з інвалідністю і порушує права дітей з особливими потребами, та забезпечити таку категорію осіб необхідними підручниками.

Комітет одностайно підтримав рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу законопроект «Про внесення змін до деяких законів України (щодо осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях та лінії зіткнення)» №5085 від 25.10.2016 року за авторством М. Найєма, О. Недави передбачається посилення державних гарантій здобуття освіти для дітей, які в даний час проживають в зоні проведення антитерористичної операції, між територіями що контролюються владою України та територіями, які тимчасово не підконтрольні українській владі.

Стосовно проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо належного забезпечення територіальних громад земельними ресурсами)» № 4957 від 20.10.2016 року, за результатами обговорення було ухвалено рішення рекомендувати Верховній раді відхили даний законопроект, як такий, що створює загрозу зменшення питомої ваги земельних ділянок особливо цінних земель у складі земельного фонду України шляхом зміни їх цільового призначення, може негативно позначитися на інтенсифікації наукових досліджень, унеможливить отримання нових знань за результатами досліджень.

На завершення відбулося обговорення питання щодо виконання Рішення Комітету з питань науки і освіти від 12 квітня 2016 року «Про

діяльність Державного підприємства «Інфоресурс», забезпечення доступу до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, виготовлення і вартість документів про освіту та студентських квитків».

Після інформації, наданої Першим заступником міністра освіти і науки, Комітет ухвалив рішення рекомендувати Міністерству освіти і науки України:

1. До 1 червня 2017 року вирішити питання розроблення та апробації програмного забезпечення з обслуговування Єдиної державної електронної бази з питань освіти, юридичні права якого б належали державі.

2. Внести зміни до Технічних вимог до апаратного та програмного забезпечення Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), затверджених наказом Міністерства освіти і науки України №1461 від 6 грудня 2016 року, якими передбачити наявність програмного забезпечення, що дозволить вносити до ЄДЕБО відомості про успішність атестації, яка є підставою для переведення на наступний навчальний семестр/рік або видачі дипломів про професійно-технічну та вищу освіту.

3. Усунути усі недоліки функціонування Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), виявлені під час вступної кампанії 2016 року.

4. Врахувати пропозиції Національної академії педагогічних наук України та вищих навчальних закладів України щодо технічного удосконалення роботи Єдиної державної електронної бази з питань освіти та приведення її функціонування у відповідність до сучасних технічних можливостей.

5. Вжити заходів для недопущення затримки друку і видачі документів про освіту у 2017 році.

6. У порядку здійснення контрольних функцій розглянути стан виконання Міністерством освіти і науки України рекомендацій, викладених у пункті 2 цього Рішення, на засіданні Комітету у червні 2017 року.

ОСВІТА НАВПАКИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 2 від 23 січня
2017, р., с. 8;

- освітнього порталу «Педагогічна
преса»:

<http://pedpresa.ua/177304-osvita-navpaky-abo-pershoprohidtsi-stem.html>

STEM-освіту часто називають «навчанням навпаки». Ланцюжок «від теорії до практики» у STEM зазвичай зворотний: спочатку – гра, придумування та майстрування пристроїв і механізмів, а вже потім, у процесі

цієї діяльності, – опанування теорії і нових знань. Але, звісно, STEM-освіта – це не тільки «навчання навпаки». Аббревіатура STEM розшифровується як science (природничі науки), technology (технологія), engineering (інженерія), mathematics (математика) – і найбільший «козир» STEM-освіти у тому, що вона допомагає опанувати їх не відокремлено, а за допомогою інтеграції всіх п'яти дисциплін у єдину систему навчання.

На всеукраїнському науковому семінарі в рамках VII Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології навчання обдарованої молоді» йшлося про нові підходи в системі освіти та перші успіхи і невдачі STEM-першопрохідців. Педагоги-практики, які працюють у школах, вишах і позашкільні кажуть: ще рік тому дізналися про саме лише поняття STEM, а нині вже можуть поділитися першими результатами роботи.

Усі активісти STEM-освіти констатують: універсальних рецептів щодо впровадження такого навчання немає, а також підтримують ідею, що до слова STEM варто додати літеру «А», що означає: art, мистецтво.

У київському НВК №141 «ОРТ», наприклад, досвід із тривимірного проектування, програмування, робототехніки та мікроелектроніки накопичили чималий, але як краще організувати STEM-навчання – ще розмірковують. Директор НВК Юрій Кіньков наголошує, що краще, коли STEAM-освіта – це не окремий центр при школі, а напрями, впроваджені у весь навчальний процес закладу. Я переконаний, що майбутнє – саме за інтеграцією предметів. Коли не вистачає шкільної матеріальної бази – учителі домовляються з університетами про «наукову допомогу». Наприклад, саме зараз учні НВК закінчують збирати 3D-принтер у Київській політехніці.

Юрій Кіньков зауважує, що тридцять років тому була мода у класних журналах писати «ТСО» (технічні засоби навчання). Хто частіше використовує «ТЗН» – той і є кращим учителем. Дуже боюся, щоб ми не перетворили STEAM на чергову профанацію «ТЗН». Така освіта – це засіб, інструмент для досягнення мети, а не тренд, який повинен бути скрізь і всюди.

Третій рік упроваджують STEM-освіту і в Харківському санаторному навчально-виховному комплексі №13. Директор НВК Галина Михайленко розповідає, що у цьому закладі давно міркували над тим, як змінити ситуацію із застосуванням знань у реальному житті. З інтересу до конструювання «почалися» і інші напрями роботи у НВК. Наприклад, участь у архітектурних дитячих конкурсах. Діти із захворюваннями хребта не почувалися поза соціумом: разом зі студентами архітектурного факультету Харківського національного університету міського господарства розробили проект площі Свободи, реконструкцію парку «Жуки» (саме тут знаходиться школа). Для дітей нові форми роботи стали абсолютним відкриттям. Здавалося б, звичайний санаторний заклад, де учні перебувають 5 днів на тиждень, і раптом – роботи! Діти з особливими потребами мріють стати інженерами, конструкторами. І вони ними обов'язково стануть. Галина Михайленко переконана, що за STEM-освітою – майбутнє. Ми живемо у світі, який не розділено на окремі дисципліни чи предмети, тому й дітям важливо бачити його цілісним.

Ольга Барна, доцент кафедри інформатики та методики викладання Тернопільського національного педагогічного університету, також переконана у тому, що майбутнє – за міжпредметною інтеграцією. Сьогодні діти отримують фрагментарні знання, які можна порівняти з пазлами. І лише у небагатьох учнів ці «пазли» складаються в єдину «картину» світу. На жаль, навіть у тих школах, де впроваджують STEM-освіту, це робиться в межах окремих предметів, у жорстких рамках програм. До того ж діти отримують знання від учителя, з підручників, з інтернету і дуже рідко апробують їх самі.

Викладач переконана, що завдання університету – підготувати (і швидко перепідготувати) педагогів, які б уже сьогодні-завтра могли реалізовувати STEM-освіту. Вона наголошує, що метод інтеграції предметів починає враховуватися і при написанні підручників. Наприклад, під час роботи над підручником «Інформатика», одним з авторів якого є й Ольга Барна, метод інтеграції предметів – обов'язковий. Ми синхронізуємо цей предмет з усіма іншими, – розповідає викладач. – Аналізуємо – як можуть учні «зв'язати» ту чи іншу тему з біологією, хімією, фізикою. Щоб це була не «наука в собі», а навчання в житті, яке можна було б використати в інших галузях.

У Тернопільському національному педагогічному університеті напрями STEM – серед пріоритетних. Наприклад, у проекті «3D-замки Тернопільщини» студенти й учні моделюють будівлі, які потребують відновлення. Незабаром у Тернополі з'явиться галявина замків, на якій будуть розташовані ці пам'ятки історії та архітектури. Участь у цьому беруть студенти-історики, фізики, мистецтвознавці. Відбувається інтеграція предметів, – каже Ольга Василівна. – І якщо до STEM-наук додати літеру «А» (тобто креативність, творчість), то ми отримаємо не просто інтеграцію технічних дисциплін, а дисципліни, побудовані на креативності. Бо коли нація перестає продукувати ідеї, вона стає лише спільнотою споживачів.

У педагогів Київського палацу дітей та юнацтва – своє бачення розвитку STEM-освіти. Тут переконані, що найкраще (і найлогічніше) ці напрями розвиватимуться саме в позашкільних навчальних закладах. Нові моделі починаються із гри. Нині в палаці діє технічна платформа (з гуртками радіотехніки, авто-, авіа- та ракетомодельовання, 3D, робототехніки тощо), біологічна (екології, енергоспоживання), мистецька та журналістська.

Ірина Пархоменко, заступник директора з науково-педагогічної та соціальної роботи палацу наголошує, що діти приходять до нас гратися, наприклад, машинками на трасовому моделюванні, але минає небагато часу – і вони роблять власні автомобілі. Навчаються паяти, засвоюють закони фізики. Це «освіта навпаки», коли спочатку щось робимо, а потім шукаємо знання. Це набагато цікавіше і результативніше.

Нині Київський палац дітей та юнацтва готовий допомогти школам столиці опанувати напрями STEM. Тут розмірковують над моделлю загальноміського користування платформами і лабораторіями палацу та можливістю проводити у його стінах уроки для старших, профільних класів.

АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України
«Освіта України» № 3 від 30 січня 2017, р.
с. 2;

- офіційного веб-сайту МОН України:

<http://mon.gov.ua/usi-novinni/novini/2017/01/20/pershij-etap-roboti-nacziionalnogo-repozitariyu-akademichnix-tekstiv/>

Перший етап роботи Національного репозитарію академічних текстів розпочнеться до кінця року і сприятиме виявленню академічного плагіату.

Директор департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації та ліцензування МОН Андрій Шевцов під час обговорення середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року повідомив, що після запуску репозитарію, в 2018-2019 роках, планується розробка національної наукометричної системи.

Створення репозитарію розпочнеться з систематизації текстів дисертацій, які нині перебувають в сфері використання УкрІНТЕІ. У підсумку на ресурсі будуть зібрані освітні та наукові тексти в тому вигляді, в якому вони піддаються обробці, перегляду та порівнянню.

Андрій Шевцов відзначив, що буде кілька режимів доступу, щонайменше два: відкритий і обмежений, який встановлюватиметься згідно з чинним законодавством, адже репозитарій міститиме наукові праці для службового користування, з грифом «таємно», обмежені авторськими правами тощо. Однак ми сподіваємося на можливість відслідковувати плагіат в усіх академічних текстах. Це стане ще одним важливим кроком МОН на підтримку академічної доброчесності в Україні.

За його словами, робочою групою вже створено проект Положення про національний репозитарій академічних текстів, де зазначені ключові характеристики майбутнього ресурсу. Зокрема, передбачається, що це буде розподілена електронна база даних, яка складатиметься з центральної та локальних частин – репозитаріїв вищих навчальних закладів та інших інституціональних учасників.

Андрій Шевцов відзначив, що до бази потраплятимуть не всі тексти, адже частина залишатиметься на локальних серверах, частина виходитиме в друкованому вигляді. Тому в репозитарії також вестиметься реєстр академічних текстів, який міститиме опис видання або статті. Потому цей реєстр стане основою для розробки наукометричної бази даних та визначення індексу цитування.

Директор департаменту наголосив, що питання створення власної наукометричної бази даних є надзвичайно актуальним для нас і ми прагнемо, щоб її рівень був не нижчий, ніж у Web of Science або Scopus. Маємо одразу взяти вищу планку і створити систему, яка буде валідною. І тоді ми зможемо перейти до того, щоб переглянути наявну систему переліку фахових журналів.

ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТА, ЗАХИСНИКА БАТЬКІВЩИНИ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 3 від 30 січня 2017, р., с. 1, 8-9;
- освітнього порталу «Педагогічна преса»: <http://pedpresa.ua/177294-pershyj-forum-ukrayinskyh-vijskovykh-litseyiv-zibrav-predstavnykiv-24-navchalnyh-zakladiv.html>;
- офіційного веб-порталу ОБВ України «Урядовий портал»: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=249679757&cat_id=244277212

Тема початкової військової освіти останнім часом набула великого значення. Агресія з боку Росії змусила суспільство звернути увагу на ці заклади, які формують патріота, захисника Батьківщини. Згадаймо хоча б ситуацію, коли під час подій у Криму в 2014 році саме вихованці Севастопольського військово-морського ліцею співали гімн України під час підняття прапора країни-окупанта.

Перший Форум українських військових ліцеїв, який проходив у Київському військовому ліцеї імені Івана Богуна, зібрав понад 200 представників з 24 військових ліцеїв, ліцеїв (коледжів) з посиленою військово-фізичною підготовкою та кадетських корпусів.

Ініціатором проведення Форуму стало Міністерство молоді та спорту України. Також до організації заходу долучились Міністерство освіти і науки, Міністерство оборони, Український інститут національної пам'яті та Координаційна рада з питань розвитку козацтва в Україні, Інститут проблем виховання НАПН України, громадська ініціатива «Історія для воїна», всеукраїнські громадські організації.

Учасників Форуму привітали Віце-прем'єр-міністр України В'ячеслав Кириленко, Міністр молоді та спорту Ігор Жданов, заступник Міністра молоді та спорту Олександр Ярема, заступник голови Адміністрації Президента України Ростислав Павленко, герой України, генерал-майор,

директор Київського військового ліцею імені Івана Богуна Ігор Гордійчук, представники Міністерства оборони, Міністерства освіти та науки.

Програмою Форуму передбачені доповіді на тему національно-патріотичного виховання, формування патріотичної свідомості молоді, участі ліцеїстів у всеукраїнських і регіональних виховних заходах, а також презентація науково-популярного видання «Історія українського війська».

Започаткування Форуму військових ліцеїв є надзвичайно важливою справою, і його проведення має стати традиційним заходом, упевнений В'ячеслав Кириленко. Адже з давніх-давен найбільше шанувалися люди, які захищали українську землю, а завдяки сьогоднішнім Героям – тисячам бійців АТО, – ми можемо із впевненістю дивитися у майбутнє. І головну роль у вихованні сильних і відданих захисників, справжніх патріотів своєї країни відіграють військові ліцеї та коледжі, а тому держава має приділяти особливу увагу таким навчальним закладам.

В'ячеслав Кириленко зауважив, що зараз, у час російської агресії, всі українці з величезною шаную та подякою ставляться до людей у погонах. І хоча повернення окупованих територій Донбасу і Криму, збереження територіальної цілісності – це справа всього народу, але головна надія на тих, хто любить свою країну і зі зброєю в руках готовий її захищати.

Представник МОН також наголосив, що зараз на сайті МОН для громадського обговорення розміщено проекти типових навчальних планів за новим стандартом, згідно з яким більше 50% навчального навантаження може обирати заклад. До речі, предмет «Захист Вітчизни» — серед 9 базових дисциплін для всіх ЗНЗ.

Головний спеціаліст-організатор з національно-патріотичного виховання дітей та молоді в системі освіти МОН Анатолій Грива закликав представників ліцеїв активно використовувати у своїй роботі Концепцію національно-патріотичного виховання дітей і молоді, а також відповідні методичні рекомендації, затверджені наказом МОН № 641 від 16.06.2015 р.

У контексті законів про декомунізацію посадовець наголосив на необхідності впорядкування музеїв навчальних закладів. Яскравим прикладом того, як можна поєднати радянську військову історію і сучасність, він вважає музей Одеської військової академії.

Анатолій Грива зауважив, що Україна вже давно є незалежною. Але якщо критично подивитись на наші заклади, то треба проводити українізацію. Це зміна не лише наочності, а й свідомості ліцеїстів.

Ігор Гордійчук вважає, що потрібно робити акценти на сучасних історичних подіях, що відбуваються просто зараз, на подвигах наших військових в АТО. Треба змінювати радянську ментальність на сучасну українську. Спростовувати те, що пропагує «імперія зла», спотворюючи роль України, наприклад, у радянській історії і донести це вихованцям.

Це місія, за словами промовця, не лише військових ліцеїв, а і звичайних шкіл, які перебувають на балансі місцевих органів влади. Зі свого боку ми готові виступати і з власними ініціативами, і підтримувати починання інших — усе має працювати для зміцнення обороноздатності

нашої Батьківщини. Патріоти мають бути скрізь — і в армії, і в освіті: вчителі, класні керівники, директори, адже вони виховують наше майбутнє.

